

## Vagle Næringsområde

## Temarapport Nærmiljø og Friluftsliv

Ole Kristian Larsen

# **Temarapport Nærmiljø og Friluftsliv**

**Ecofact rapport: -**

**[www.ecofact.no](http://www.ecofact.no)**

**[www.ecofact.no](http://www.ecofact.no)**

## **Innhold**

|                                                                        |           |
|------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1 INNLEDNING .....</b>                                              | <b>1</b>  |
| <b>2 MATERIAL OG METODE .....</b>                                      | <b>3</b>  |
| 2.1 VURDERING AV VERDI .....                                           | 3         |
| 2.2 VURDERING AV OMFANG .....                                          | 3         |
| 2.3 VURDERING AV KONSEKVENSS.....                                      | 4         |
| 2.4 RETNINGSLINJER .....                                               | 5         |
| 2.5 REGISTRERINGER.....                                                | 5         |
| 2.6 DATAGRUNNLAG .....                                                 | 7         |
| 2.7 KONSEKVENSSANALYSE.....                                            | 7         |
| 2.7.1 Vurdering av verdi.....                                          | 7         |
| 2.7.2 Omfang .....                                                     | 9         |
| 2.7.3 Konsekvens .....                                                 | 10        |
| 2.7.4 Usikkerhet.....                                                  | 10        |
| <b>3 NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV I PLANOMRÅDET .....</b>                   | <b>10</b> |
| 3.1 BESKRIVELSE.....                                                   | 10        |
| 3.2 VERDIVURDERING NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV. ....                       | 11        |
| 3.2.1 Nærmiljø .....                                                   | 11        |
| 3.2.2 Nærmiljø, delområde 1 .....                                      | 14        |
| 3.2.3 Nærmiljø, delområde 2 .....                                      | 15        |
| 3.2.4 Friluftsliv.....                                                 | 15        |
| 3.2.5 Friluftsområde Vagleskogen.....                                  | 16        |
| 3.2.6 Friluftsområde Bogaffell. ....                                   | 17        |
| 3.3 OMFANGS- OG KONSEKVENSSVURDERING FOR NÆRMILJØ OG FRILUFTSLIV ..... | 18        |
| 3.3.1 0-alternativet .....                                             | 18        |
| 3.3.2 Nærmiljø, delområde 1 .....                                      | 18        |
| 3.3.3 Nærmiljø, delområde 2 .....                                      | 19        |
| 3.3.4 Friluftsområde Vagleskogen.....                                  | 21        |
| 3.3.5 Friluftsområdet Bogaffell .....                                  | 22        |
| <b>4 SAMMENSTILLING.....</b>                                           | <b>23</b> |
| <b>5 KILDER.....</b>                                                   | <b>25</b> |
| 5.1 NETTBASERTE KILDER .....                                           | 25        |
| 5.2 SKRIFTLIGE KILDER .....                                            | 25        |
| 5.3 MUNTlige KILDER.....                                               | 25        |

## 1 INNLEDNING

Det foreligger flere sentrale dokument i denne sammenheng i form av politiske føringer lagt i stortingsmeldinger og ulike retningslinjer. Sentrale dokument knyttet til nærmiljø er:

*Stortingsmelding nr. 23 (2001-02)*. Bedre miljø i byer og tettsteder. Meldingen peker bl.a. på viktigheten av fravær av støy i bolig- og friluftsområder, og at dette er et mål som bør etterstrebes gjennom gode planprosesser.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge har som et av sine hovedmål at arealer som brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy og trafikkfare.

Gjeldende retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging er T-1442. T-1442 skal legges til grunn ved arealplanlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven i kommunene og i berørte statlige etater. Støy blir i hovedsak behandlet under prissatte konsekvenser og omtales i denne rapporten kun i forhold til redusert funksjonell kvalitet på utearealer.

Det er registrert 237 sikrede friluftslivsområder i Rogaland, det vil si områder som er kjøpt til friluftslivsformål eller hvor en har inngått langtids leiekontrakt med slikt formål. De mest attraktive utmarksområdene for friluftsliv ligger imidlertid ikke der flertallet av befolkningen bor. De fleste tettstedene i fylket har dermed dårlig tilgang til nære utmarksområder. Byene og tettstedene på Jæren er omgitt av innmark med stor avstand til egnede utmarksområder. Sikring av friluftsområder i bynære områder har således en svært viktig funksjon for den generelle helsetilstanden til befolkningen.

Det er også registrert flere større og mindre, sammenhengende områder med regional grønnstruktur i planområdet. Grønnstrukturen er en overordnet struktur i byer og tettsteder på linje med transport- og bygningsstrukturen. Grønnstrukturen er summen av mange ulike typer grønne områder og kan ses på som et nett av store og små naturpregede områder i byen eller tettstedet.

Sentrale dokument knyttet til friluftsliv er:

*Stortingsmelding nr. 39 (2000-01)*. Friluftsliv. Meldingen slår fast at tilgjengelig areal med høy kvalitet for friluftsliv må finnes nær bosteder, skoler og barnehager. Blant arealkategorier som er fremhevet som viktige å ivareta er grønnstruktur og by- og tettstedsnære markaområder.

Her blir også viktigheten av naturområder i byer og tettsteder – grøntstrukturen – trukket frem. Disse ligger som «lunger» og korridorer inne i eller inntil de utbygde områdene, og fungerer som selvstendige areal for turer, lek og opphold.

*Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag*, i dette tilfellet Figgjoelva og Storåna, vil ha føringer i forhold til friluftsliv og betydningen av vassdraget i denne sammenheng.

Det er et overordnet politisk mål er at alle skal ha mulighet til å utøve helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig friluftsliv og fysisk aktivitet i det daglige livsmiljøet og i omkringliggende naturområder

Denne rapporten sammenstiller eksisterende dokumentasjon for tema nærmiljø/friluftsliv. Etter vår vurdering gir det samlede datatilfang, omfangsvurderinger og konsekvensvurderinger gjengitt i denne rapporten et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag.

## 2 MATERIAL OG METODE

Formålet med utredningen er å belyse påvirkningen av tiltaket som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. I plan og bygningsloven er det i detalj gjort rede for i hvilke tilfeller det stilles krav om konsekvensutredning. Kravene til metode er gitt i veiledere og forskrifter. Felles for de ulike fagutredningene er en inndeling i fire faser:

- Registreringsdel
- Verdisetting
- Omfangsutredning
- Konsekvensgradering

Utredningen er utført etter Statens vegvesens håndbok 140 - *Konsekvensanalyser* (2006).

### 2.1 Vurdering av verdi

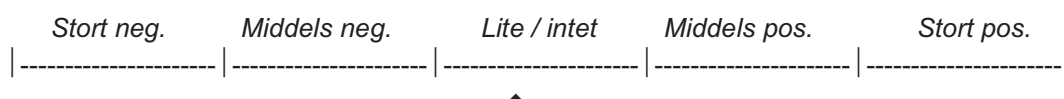
Verdien blir fastsatt langs en glidende skala som spenner fra liten verdi til stor verdi, basert på den relative betydningen av området for gjeldende tema. Verdivurderingen i et delområde kan differensieres i et verdikart, men registreringskategoriene må også gis en samlet vurdering. Ulike tema har ulike kriterier for verdisetting.



Figur 2.1. Skala for verdi.

### 2.2 Vurdering av omfang

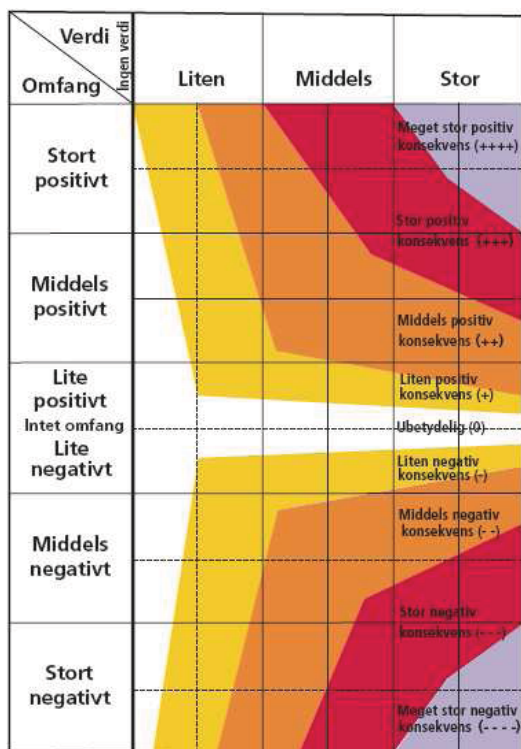
Dette trinnet består i å beskrive og vurdere type og omfang av mulige virkninger på de ulike temaene som blir verdisatt dersom tiltaket gjennomføres. Omfanget blir blant annet vurdert ut fra påvirkning i tid og rom, og sannsynligheten for at virkning skal oppstå. Omfanget blir gjengitt langs en trinnløs skala *fra stort negativt omfang til stort positivt omfang*.



Figur 2.2. Skala for omfang.

## 2.3 Vurdering av konsekvens

Det siste trinnet i vurderingene består i å sammenholde verdivurderingene og omfanget av tiltaket for derved å utlede den samlede konsekvens i henhold til diagram vist i figur 5.3



Figur 2.3. Konsekvensvifta viser hvordan verdi og omfang kombineres for å finne konsekvens (Statens Vegvesen 2006).

Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra meget stor positiv konsekvens til meget stor negativ konsekvens (se under). De ulike kategoriene er illustrert ved å benytte symbolene ”-” og ”+” (se tabell 1).

Tabell 1. Oppsummering av konsekvensalternativer og korresponderende symboler

| Symbol | Beskrivelse                   |
|--------|-------------------------------|
| ++++   | Meget stor positiv konsekvens |
| +++    | Stor positiv konsekvens       |
| ++     | Middels positiv konsekvens    |
| +      | Liten positiv konsekvens      |
| 0      | Ubetydelig/ingen konsekvens   |
| -      | Liten negativ konsekvens      |
| --     | Middels negativ konsekvens    |
| ---    | Stor negativ konsekvens       |
| ----   | Meget stor negativ konsekvens |

Det er laget oppsummeringstabeller som viser verdi, omfang og konsekvens for alle alternativer og ulike tema. Dersom det eksisterer flere alternative utforminger blir også alternativene rangert mot hverandre for det aktuelle temaet.

## 2.4 Retningslinjer

Fagtemaet nærmiljø og friluftsliv er definert i Statens Vegvesen håndbok 140; ”Konsekvensanalyser” (2006): Temaene omhandler opphold og fysisk aktivitet i friluft knyttet til bolig- og tettstedsnære uteområder, byrom, parker og friluftsområder.

## 2.5 Registreringer

Sentrale nærmiljø og friluftslivsområder står som regel registrert i kommune- eller fylkesplaner og disse er derfor et godt utgangspunkt i kartleggingsarbeidet. Områdene inngår som oftest under ett eller flere av følgende formål:

Tabell 2. Formål av særlig betydning for nærmiljø og friluftsliv i kommune- og fylkesplaner.

| Kategori                           | Beskrivelse                                                                                                                                                                                                                                        | Hvor                                              |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| LNF-områder                        | En bunden kombinasjon av landbruks-, natur- og friluftsområder. Forholdet mellom formålene styres av annet lovverk.                                                                                                                                | Kommuneplanens arealdel                           |
| Offentlige bygninger               | Barnehager, skoler, aldershem etc.                                                                                                                                                                                                                 | Kommuneplanens arealdel                           |
| Friluftsområder                    | Større sammenhengende turområder for allmennheten utenfor tettsted og byer. Lite opparbeiding. Ikke krav til kommunalt eierskap                                                                                                                    | Reguleringsplaner, Kommuneplanens arealdel        |
| Friområder                         | Avgrensede og gjerne mindre offentlige områder for allmennhetens rekreasjon og opphold. Ofte opparbeidet. Krav til kommunalt eierskap                                                                                                              | Reguleringsplaner, Kommuneplanens arealdel        |
| Fellesområder                      | Private områder til eksklusiv bruk for bestemte eiendommer, for eksempel lekeområder eller uteareal                                                                                                                                                | Reguleringsplaner                                 |
| Grøntområder til undervisningsbruk | Viktige naturområder i undervisningssammenheng                                                                                                                                                                                                     | Kommuneplan eller miljøplan                       |
| Markaområde                        | Viktige områder for friluftsliv i kommune eller region. For eksempel kjerneområder, nærsoner, innfallsporter, hovedstrukturer av løypenett, sammenheng mellom delområder og områder med særlige opplevelseskvaliteter eller spesielle aktiviteter. | Kommuneplanens arealdel, miljøplan eller lignende |
| Statlig sikra friluftslivsområder  | Områder som staten har kjøpt til friluftslivsformål eller hvor staten har inngått langtids leiekontrakt med slikt formål.                                                                                                                          | Naturbase, kommuneplan, reguleringsplan           |
| Planlagt sikra friluftslivsområder | Områder som staten har planer om å kjøpe til friluftslivsformål eller hvor staten ønsker å inngå langtids leiekontrakt med slikt formål.                                                                                                           | Kommuneplan eller fylkesplan                      |

Basert på kartleggingen kan de aktuelle områdene deles inn i registreringskategorier og områdetyper. Statens vegvesen (2006) opererer med følgende registreringskategorier for nærmiljø og friluftsliv i Håndbok-140:

Tabell 3. Ulike registreringskategorier (Statens vegvesen 2006)

---

**Registreringskategorier**

Boliger og heldøgnsinstitusjoner  
Skoler, barnehager, kulturinstitusjoner, arbeidsplasser, butikker og servicetilbud  
Møtesteder i byer og tettsteder  
Felles uteområder i byer og tettsteder  
Veg- og stinett for gående og syklende  
Identitetsskapende områder/elementer  
Friluftsområder

---

Direktoratet for Naturforvaltning (2004) deler registreringskategorien friluftsområder inn i følgende områdetyper i sin Håndbok-25:

Tabell 4. Ulike områdetyper av friluftsområder (DN 2004)

---

**Områdetyper friluftsliv**

Nærturterreng  
Leke- og rekreasjonsområde  
Grønncorridor  
Marka  
Strandsonen  
Kulturlandskapet  
Utfartsområde  
Store turområder med tilrettelegging  
Store turområder uten tilrettelegging  
Særlig kvalitetsområder  
Andre friluftslivsområder

---

Metoden forutsetter at planområdet inndeles i mer eller mindre enhetlige områder som verdi- og konsekvensvurderes. Registreringskategorier er et utgangspunkt for den geografiske avgrensingen, men innenfor hvert område kan det inngå flere registreringskategorier og områdetyper.

Det er viktig å ha en grunnleggende ramme for en konsekvensutredning som er geografisk avgrenset. Den geografiske avgrensingen tar utgangspunkt i de ulike hovedalternativene og definerer et influensområde rundt. Med influensområde menes de områder som kan bli direkte eller indirekte berørt av utbyggingsplanene.

For nærmiljø og friluftsliv vil forhold som arealbeslag, bruksendringer og trafikkforstyrrelse berøre større eller mindre områder. Siden aldersgrupper har stor forskjell i aksjonsradius, vil inngrepets omfang oppfattes ulikt i de ulike aldersgruppene. Samtidig kan ulike brukergruppers toleranse ovenfor inngrep og forstyrrelse være forskjellig, alt etter hvor ømfintlige de er for endringer i det omkringliggende miljøet. Registreringskategorier/områdetyper påvirkes forskjellig av tiltaket, derfor vil også influensområdene til de enkelte kategoriene variere. For eksempel kan barrierevirkning på ankomst til viktige målpunkter/møtesteder påvirke et større omland enn bare de mest nærliggende boligområdene. Plan- og influensområder utgjør det samlede utredningsområdet.

## 2.6 Datagrunnlag

Mye av områderegreringene for nærmiljø og friluftsliv er innhentet fra eksisterende litteratur. Det er gjennomført feltarbeid i forbindelse med utredningen. Vurdering av dagens status for nærmiljø og friluftsliv i influensområdet er gjort på bakgrunn av sammenstilling av eksisterende informasjon. Konsekvensvurderingen knyttet til nærmiljø og friluftsliv er utført på grunnlag av dokumenter og skriftlig informasjon fra Dimensjon Rådgivning ved Eva Esbensen.

## 2.7 Konsekvensanalyse

### 2.7.1 Vurdering av verdi

Verdisetting av nærmiljø og friluftsliv i denne rapporten er basert på kriterier utarbeidet av Statens vegvesen (2006) beskrevet i Håndbok 140 – Konsekvensanalyser. Verdikriteriene er primært knyttet til bruksfrekvens, områdene kan imidlertid også verdsettes på grunnlag av betydning for stedsidentitet.

Tabell 5. Kriterier for å bedømme verdi for nærmiljø og friluftsliv. Hentet fra Håndbok 140 - Konsekvensanalyser (Statens Vegvesen 2006).

| Tema                                                                                                           | Liten verdi                                                                                                                                                                                          | Middels verdi                                                                                                                                           | Stor verdi                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vanlige boligfelt og boligområder</b>                                                                       | - Lav tetthet av boliger og få boliger                                                                                                                                                               | - Vanlige boligfelt og boligområder                                                                                                                     | - Tette konsentrasjoner av boliger                                                                                                                                                                     |
| <b>Øvrige bebygde områder<sup>1)</sup></b>                                                                     | - Lav bruks- og oppholdsintensitet<br>- Ingen skoler, barnehager, lite fritidstilbud for barn og unge                                                                                                | - Middels bruks- og oppholdsintensitet<br>- Fritidstilbud der en del av barn og unge oppholder seg                                                      | - Svært stor bruks- og oppholdsintensitet<br>- Grunnskoler/ barnehager/fritidstilbud der mange barn og unge oppholder seg                                                                              |
| <b>Offentlige/felles møtesteder og andre uteområder i byer og tettsteder (plasser, parker, løkker med mer)</b> | - Uteområder som er lite brukt                                                                                                                                                                       | - Uteområder som brukes ofte/av mange<br>- Områder som har betydning for barn og unges fysiske utfoldelse                                               | - Uteområder som brukes svært ofte/av svært mange<br>- Viktige områder for barn og unges fysiske utfoldelse<br>- Områder som har betydning for et større omland                                        |
| <b>Vei- og stinett for gående og syklende</b>                                                                  | - Vei- og stinett som er lite brukt, og/eller som mange føler ubehag og utrygghet ved å ferdes langs<br>- Ferdselslinjer med fleire barrierer og/eller som oppleves som omveier og dermed lite brukt | - Vei- og stinett som er mye brukt<br>- Ferdselslinjer til sentrale målepunkter <sup>2)</sup><br>- Ferdselslinjer som er en del av sammenhengende ruter | - Sentrale ferdelslinjer for gående og syklende som er svært mye brukt, har god framkommelighet, og oppleves som trygge og attraktive å ferdes langs<br>- Hovedferdselslinjer til sentrale målepunkter |

| Tema                                        | Liten verdi                                           | Middels verdi                                                                                                     | Stor verdi                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Identitetsskapende områder/elementer</b> | - Områder/elementer som få knytter stedsidentitet til | - Områder/elementer som noen knytter stedsidentitet til                                                           | - Områder/elementer som svært mange knytter stedsidentitet til                                                                                                                                                                                       |
| <b>Friluftsområder</b>                      | - Områder som er mindre brukt til friluftsliv         | - Områder som brukes av mange til friluftsliv<br>- Områder som er særlig godt egnet til friluftsliv <sup>3)</sup> | - Områder som brukes svært ofte/av svært mange<br>- Områder som er en del av sammenhengende områder for langturer over flere dager<br>- Områder som er attraktive nasjonalt og internasjonalt, og som i stor grad tilbyr stillhet og naturopplevelse |

1) Offentlig og privat service, arbeidsplasser, skoler, fritidstilbud, knutepunkter, funksjonsblandede områder der også boliger inngår.

2) Sentrale målpunkter er innfallsporter til turområder, skoler, arbeidsplasser, sentrumsområder og kollektivknutepunkter.

3) Områder som er spesielt godt egnet for fiske, jakt, padling, skøyter eller andre frilftsaktiviteter med spesielle krav til området

Det aktuelle området er ikke verdisatt i kildedokumenter. Kriteriene i Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006) er derfor det viktigste bedømningsgrunnlaget. Som et supplerende verdisettingsgrunnlag for friluftslivsområder benyttes DN-håndbok 25 - Kartlegging og verdisetting av friluftsområder (2004). Områder med høy tallverdi i en kategori vurderes til å ha stor verdi.

Tabell 6 Verdisettingsskjema for friluftsliv (DN 2004).

| Tema                                |                                                                                                                            | 1                      | 2 | 3 | 4 | 5                           |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---|---|---|-----------------------------|
| <b>Bruk</b>                         | Hvor stor er dagens brukerfrekvens?                                                                                        | Liten                  |   |   |   | Stor                        |
| <b>Regionale/ nasjonale brukere</b> | Brukes området av personer som ikke er lokale?                                                                             | Aldri                  |   |   |   | Ofte                        |
| <b>Opplevelses-kvaliteter</b>       | Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter og/eller spesielt landskap?                      | Ingen                  |   |   |   | Mange                       |
| <b>Symbolverdi</b>                  | Har området en spesiell symbolverdi                                                                                        | Ingen                  |   |   |   | Stor                        |
| <b>Funksjon</b>                     | Har området en spesiell funksjon (adkomstzone, korridor, parkeringsplass e.l.)?                                            | Ikke spesiell funksjon |   |   |   | Spesiell funksjon           |
| <b>Egnethet</b>                     | Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til? | Dårlig                 |   |   |   | Godt                        |
| <b>Tilrettelegging</b>              | Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?                                                           | Ikke tilrettelagt      |   |   |   | Høy grad av tilrettelegging |

| Tema                    |                                                                                                                      | 1        | 2 | 3 | 4 | 5             |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|---|---|---|---------------|
| <b>Kunnskapsverdier</b> | Er området egnet i undervisningssammenheng eller har området spesielle natur- eller kulturvitenskapelige kvaliteter? | Få       |   |   |   | Mange         |
| <b>Inngrep</b>          | Er området inngrepsfritt?                                                                                            | Utbygd   |   |   |   | Inngrepsfritt |
| <b>Utstrekning</b>      | Er området stort nok til å utøve de ønskede aktivitetene?                                                            | For lite |   |   |   | Stort nok     |
| <b>Potensiell bruk</b>  | Har området potensial utover dagens bruk?                                                                            | Liten    |   |   |   | Stor          |
| <b>Tilgjengelighet</b>  | Er tilgjengeligheten god, eller kan den bli god?                                                                     | Dårlig   |   |   |   | God           |

### 2.7.2 Omfang

Omfanget vurderes ut i fra kriterier gitt i Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006). Nærmiljø og friluftsliv vil primært påvirkes av arealbeslag, barrierer, støy- og luftforurensing.

Tabell 7. Kriterier for å vurdere omfang i forhold til nærmiljø og friluftsliv. Hentet fra Håndbok 140 - Konsekvensanalyser (Statens Vegvesen 2006).

|                                                       | Stort positivt omfang                                               | Middels positivt omfang                                               | Lite/intet omfang                                                        | Middels negativt omfang                                              | Stort negativt omfang                                               |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| <b>Bruks-muligheter</b>                               | Tiltaket vil i stor grad bedre bruks-mulighetene for området        | Tiltaket vil bedre bruks-mulighetene for området                      | Tiltaket vil ikke endre bruks-mulighetene for området                    | Tiltaket vil redusere bruks-mulighetene for området                  | Tiltaket vil ødelegge bruks-mulighetene for området                 |
| <b>Barriere for ferdsel og opplevelse<sup>1</sup></b> | Tiltaket vil fjerne betydelige barrierer mellom viktige målpunkter  | Tiltaket vil i noen grad redusere barrierer mellom viktige målpunkter | Tiltaket vil i liten grad endre barrierer                                | Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter | Tiltaket vil medføre betydelige barrierer mellom viktige målpunkter |
| <b>Attraktivitet</b>                                  | Tiltaket vil i stor grad gjøre området mer attraktivt               | Tiltaket vil gjøre området mer attraktivt                             | Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets attraktivitet                | Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt                         | Tiltaket vil i stor grad redusere områdets attraktivitet            |
| <b>Identitetsskapende betydning</b>                   | Tiltaket vil i stor grad øke områdets identitets-skapende betydning | Tiltaket vil øke områdets identitets-skapende betydning               | Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning | Tiltaket vil forringe områdets identitets-skapende betydning         | Tiltaket vil ødelegge områdets identitets-skapende betydning        |

1) Virkninger for gang- og sykkeltrafikk legges under temaet nærmiljø og friluftsliv dersom utreder ikke har framskaffet data for omfang i før- og ettersituasjonen.

### 2.7.3 Konsekvens

Metode for fremstilling av konsekvens for friluftsliv og nærmiljø følger beskrivelse i kapittel 2.3 over.

### 2.7.4 Usikkerhet

Det finnes usikkerhet knyttet til vurdering av verdi, omfang og konsekvens for nærmiljø og friluftsliv. Usikkerheten vil være særlig knyttet til den endelige utformingen av tiltaket og hvordan dette oppleves. Små endringer kan medføre store endringer av konsekvens. Jo mer detaljert tiltaket er planlagt jo mindre vil denne usikkerheten være (Statens vegvesen 2006).

## 3 Nærmiljø og friluftsliv i planområdet

### 3.1 Beskrivelse

Planområdet er i kommuneplanen hovedsakelig definert som næringsområde på Kvål og fremtidig næringsområde på Vagle.

Fra planprogrammet for Vagle næringsområde (august 2011):

*”Nær planområdet er det viktige friluftsområder som Vagleskogen, Stokkalandsvatnet og områdene langs Figgjovassdraget. Alle er viktige tur- og fritidsområder for innbyggerne, med det er ikke noen fullgode sammenhenger mellom de viktige grøntområdene. Det arbeides med videreutvikling av regional grønnstruktur i kommuneplanen og KDP Bybåndet sør. Det skisseres en gjennomgående grønnstruktur i retning nord-sør med utgangspunkt i Vagleveien og forutsettes at forbindelsen detaljeres gjennom arbeidet med områderegulering av Vagle”*

Fra stedsanalyse Vagle (januar 2010):

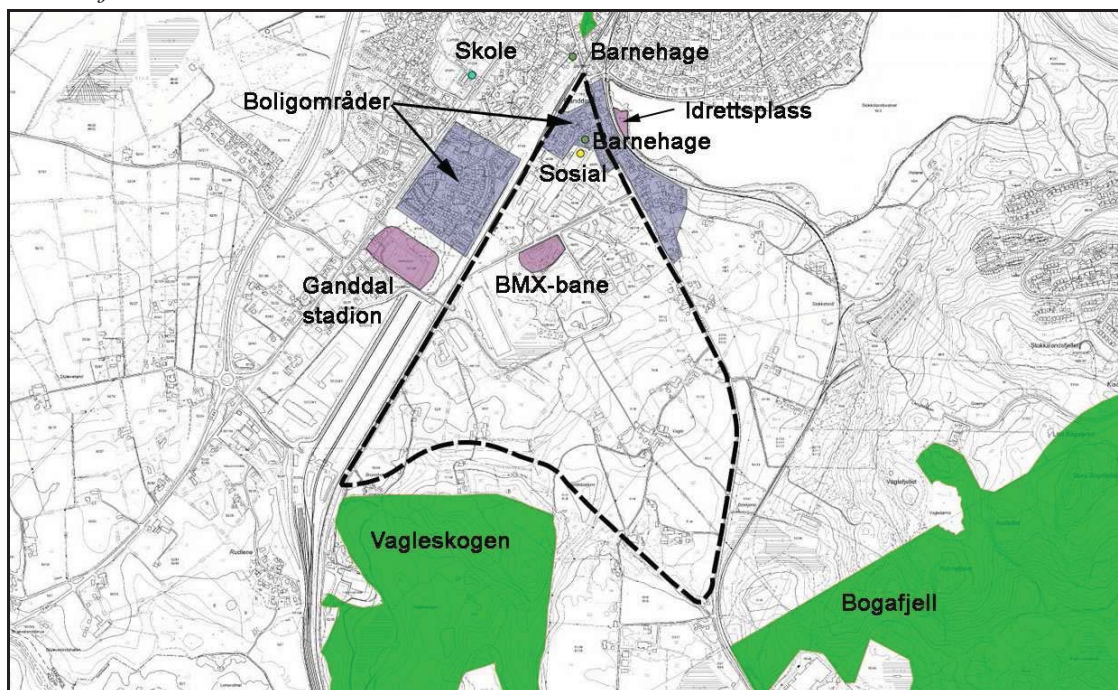
*”Vagleskogen i sør, områdene langs Figgjovassdraget og områdene øst for analyseområdet mot Bogaffell inngår i Sandnesmarkå. Her skal det legges til rette for friluftsliv. Områdene er i dag allerede viktige friluft- og rekreasjonsområder med et godt turvegssystem. Stokkalandsvatnet er også et viktig tur- og friluftsområde for innbyggerne i Sandnes. Her er det foreslått badeområde på vestsiden av vannet ved den eksisterende bebyggelsen. Stokkalandsvatnet og Figgjovassdraget er regnet som svært viktige undervisningsområder i kommunen”*

Det ligger i dag noe boligbebyggelse i tett tilknytning til næringsområdet. Dette er i hovedsak noen boligområder nord i planområdet. Disse områdene ligger i dag tett opp mot eksisterende næringsbygg. Det ligger også noen tettbygde boligområder på andre siden av jernbanen som har nær tilknytning til planområdet. En BMX-bane ligger i planområde.

Området er i dag preget av næringsvirksomhet. Det ligger flere bedrifter i nordlig del av planområdet. De eksisterende bedriftene er en blanding av utsalg, lagervirksomhet, verksted.

### 3.2 Verdivurdering Nærmiljø og friluftsliv.

#### 3.2.1 Nærmiljø

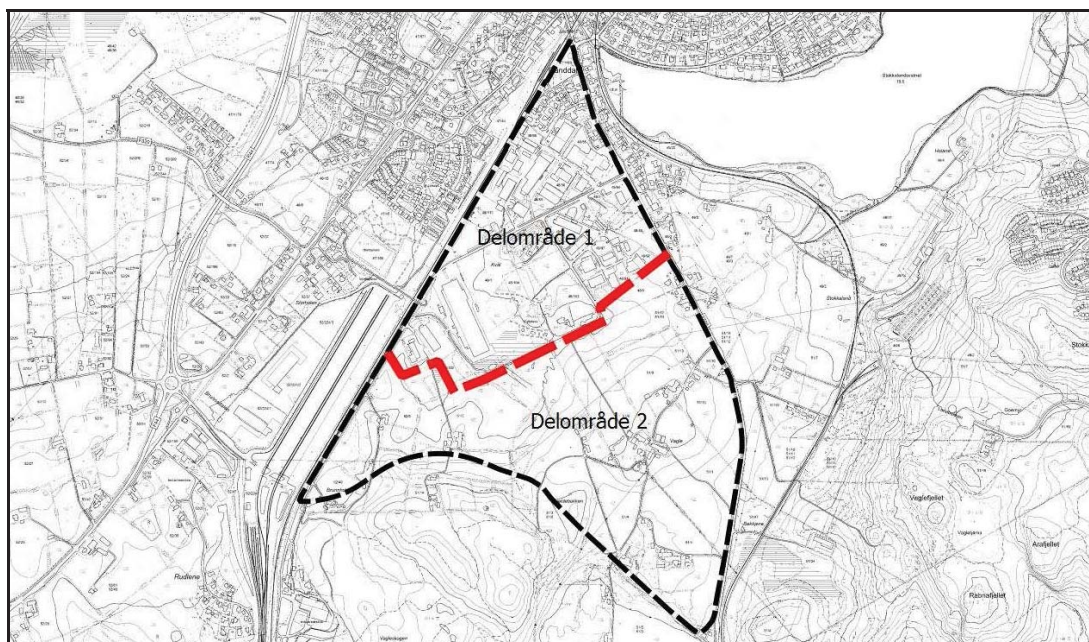


Figur 3.1. Oversikt over nærmiljø i og nær planområdet.

Området er i dag sterkt preget av næringsvirksomhet. Flere steder ligger lekeplasser og idrettsplasser tett opp mot bedrifter. Denne rapporten opererer med to nabolag som faller inn under nærmiljø (figur 3.1). Det er i tillegg to idrettsområder som blir omtalt. Det ene ligger inne i planområdet og er en BMX-bane, mens det andre ligger noe nordvest og er Ganddal stadion. Et tredje idrettsområde ved Stokkelandsvannet er vist grafisk men blir ikke videre omtalt.

Helt sørøst i planområdet ligger også noen gårdstun, disse faller inn under øvrige bebygde områder (tabell 5). Boligmassen er lav og har liten verdi i seg selv som nærmiljø, men det foregår fritidsaktiviteter som hesteridning.

Denne rapporten velger å dele området i to delområder for nærmiljø fordi områdene har forskjellig karakter. Delområde 1 blir området med høyest boligmasse og næringsvirksomhet. Delområdet 2 blir området hvor det i dag er landbruksområder.



Figur 3.2. Inndeling av delområder for nærmiljø. Delområde 1 i nord og delområde 2 i sør.

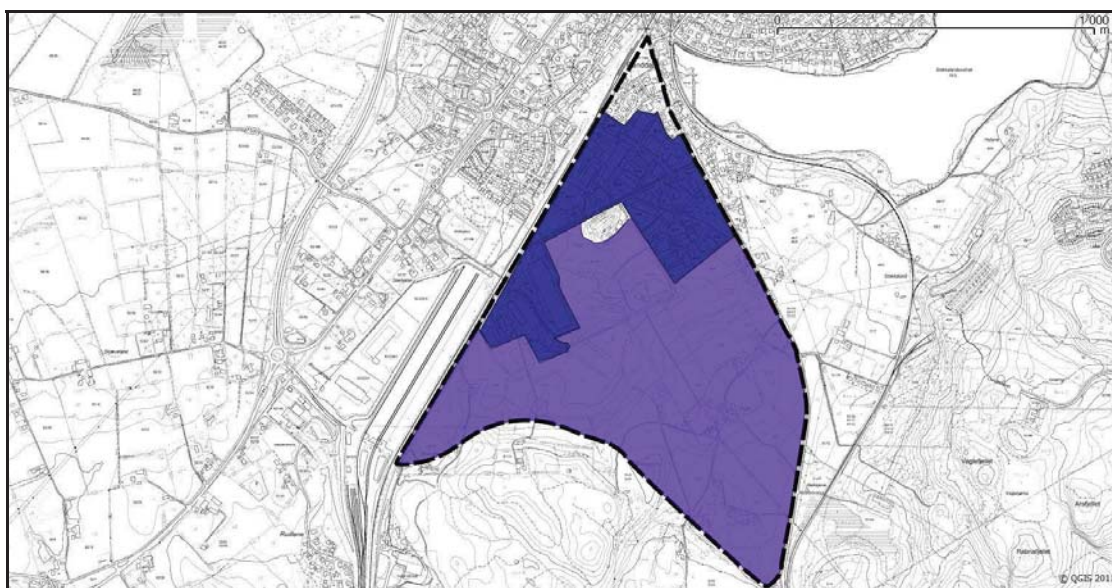
### Barnetråkk

Sandnes kommune har utført barnetråkkundersøkelser for det aktuelle området. Barnetråkkundersøkelser tar til sikte å kartlegge barns bruk av arealer. Kartleggingen skal skje på barnas premisser og skal fungere som et verktøy for barn som ellers er umyndiggjort til å bli hørt i utbygningsaker.

Barnetråkkundersøkelsen fra Vagle/Kvål området viser hovedsakelig en aktivitet rundt områder som kan kalles en restbiotop øst for gamle Øglænd sykkelfabrikk, BMX-banen og fra stadion og ned til gamle Øglænd sykkelfabrikk. Det går også en trase fra Fv. 505 til Vagleskogen. Man ser fra figur 3.4 at friluftsområdene rett utenfor planområdet også er mye brukt. Figur 3.4 viser en oransje markering rett øst for BMX banen, dette er i dag en biloppstillingsplass (lagerplass) og kan ses bort ifra angående barnetråkk.



Figur 3.3. En oversikt over barnetråkk i og rundt planområdet. Se bort i fra den oransje markeringen øst for BMX-banen.



Figur 3.4. Blå skravur viser eksisterende næring, mens lilla skravur illustrerer planlagt næringsareal.

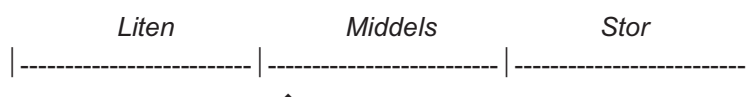
### 3.2.2 Nærmiljø, delområde 1



Figur 3.5. Området er i dag preget av boligfelt og næringsvirksomhet som ligger tett på. Mellom husene og gasstankene ligger en lekeplass.

Det ligger også en barnehage tett mot eksisterende næringsområde. Nærmiljøet er i dag allerede preget av næringsvirksomhet noe som trekker verdien noe ned. Det er en offentlig bygning i området, dette er Kvål aktivitetssenter. Senteret ligger blant eksisterende næring.. Det eneste møtepunktet som ligger i selve planområdet er BMX-banen. Men den ligger i dag mellom bedrifter, jordbruksområdet og noe restmark. Det ligger noen lekeplasser inne i tilgrensede boligområder, men disse er også i dag tilgrensende til eksisterende næringsområde. Området innehar noen utsalgsteder.

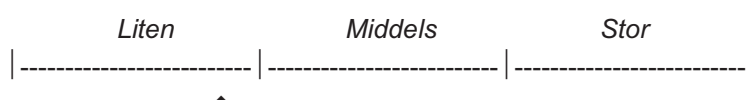
Delområdet er i hovedsak dominert av næring. Men det er også noen barnetråkk registreringer, samt en BMX-bane i planområdet, samt et mindre boligområde helt i nord. Utenfor planområdet ligger Ganddal stadion og et boligområde som kommer tett på tiltaket. På bakgrunn av dette får nærmiljøet middels verdi i delområde 1.



### 3.2.3 Nærmiljø, delområde 2

Delområde 2 har spedt bebyggelse bestående av gårdstun. Boligtettheten er lav og får dermed lav verdi i henhold til tabell 5. Området har en del fritidsaktiviteter som hesteridning og utleie av stall(pers medl. Beathe Vagle Undheim), noe som øker verdien til området. Området har også en ferdselsåre til Vagleskogen, som gjengitt i barnetråkkundersøkelsen (figur 3.4). Det er ingen butikker eller offentlige tjenester i området, noe som trekker verdien noe ned. Delområde 2 er i all hovedsak dominert av landbruksarealer.

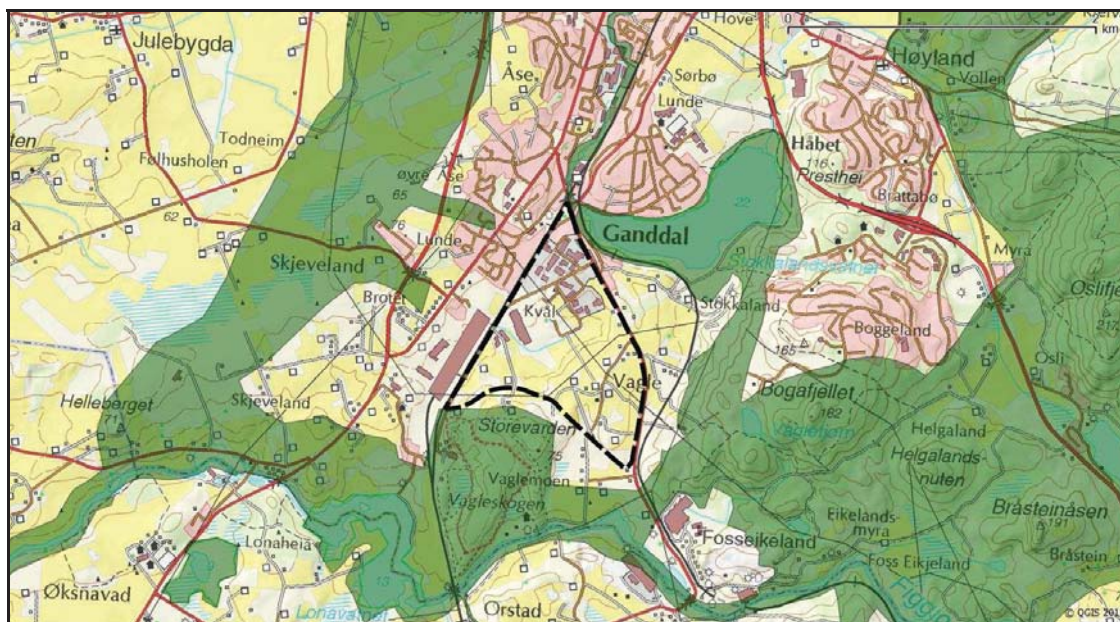
Delområde 2 vurderes i sin helhet til å ha i øvre del av liten verdi.



### 3.2.4 Friluftsliv

#### *Grønnstruktur*

Det er ikke registrert områder med regional grønnstruktur i planområdet. Det er kun registrert grønnstruktur som grenser til planområdet. Grønnstrukturen er en overordnet struktur i byer og tettsteder på linje med transport- og bygningsstrukturen. Grønnstrukturen er summen av mange ulike typer grønne områder og kan ses på som et nett av store og små naturpregede områder i byen eller tettstedet. Grønnstruktur har verdi i mange sammenhenger, som for eksempel biologisk mangfold, fysisk og mental helse, kulturhistorie, friluftsliv og lokalt klima. I denne rapporten blir verdien av grønnstruktur vektlagt kun i forhold til nærmiljø og friluftsliv.



Figur 3.6. Planområdet blir ikke berørt av regional grønnstruktur. Bildet viser hvordan grønnstrukturen ligger i forhold til planområdet.

### 3.2.5 Friluftsområde Vagleskogen

Sør for planområdet og tilgrensende ligger Vagleskogen som er avsatt som friluftsområde i fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturmiljø og kulturmiljø (FINK). Området har regional verdi og er sikret.



Figur 3.7. Vagleskogen er tilrettelagt med grusveier og lysløyper.

Vagleskogen har en 3,5 km rundløype og er tilrettelagt med grusvei og lysløype. Det er også en ridesti i skogen på 3,7 km. Skogen utgjør ca. 600 daa med sikret friluftsområde. Det er i hovedsak tett skog bestående av gran og furu, med innslag av løvskog. Området har i henhold til kildedokumentet (FINK) middels verdi.



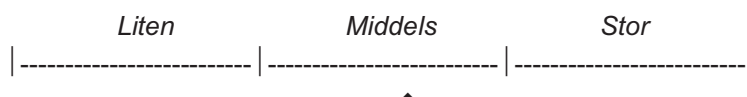
### 3.2.6 Friluftsområde Bogaffell.

Øst for planområdet og tilgrensende ligger Bogaffell som er avsatt som friluftsområde i fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturmiljø og kulturmiljø (FINK). Området har regional verdi og er sikret. Dette er et turområde med mange stier og veier hovedsakelig i skogsterreng, der Statskog er grunneier.



Figur 3.8. Oversikt fra Bogaffell over planområde. Til venstre i bakgrunnen ligger Vagleskogen, til Høyre skimtes Stokkalandsvatnet. Store deler av jordbruksarealene man ser skal brukes til næringsområde.

Området er kupert og har flere gode utsiktspunkt, som fra toppen av Bogaffell (182 m.o.h.) hvor en har et vidt utsyn over store deler av Sandnes. Her er fine vekslinger mellom lys åpen furuskog og løvskog i den sørlige delen av området. Løvskogen domineres av bjørk, osp og eik, og skogbunnen er næringsrik med bl. a. skogfiol og markjordbær. Her er også gode muligheter for å finne bringebær og blåbær (Sandnes kommune.no). Området har i henhold til kildedokumentet (FINK) middels verdi.



### 3.3 Omfangs- og konsekvensvurdering for Nærmiljø og friluftsliv

#### 3.3.1 0-alternativet

I utredningen vurderes tiltaket opp mot 0-alternativet, som per definisjon er dagens tilstand i området. Hele planområdene er alt i dag kraftig påvirket av menneskelige aktiviteter. Planområdet er sterkt preget av næringsvirksomhet og landbruk.

**Omfang og konsekvens av tiltaket vurderes opp mot 0-alternativet, som per definisjon har *intet omfang og ubetydelig konsekvens (0)*.**

De tre alternativene vil bli vurdert opp mot 0-alternativet. De tre alternativene vil bli utredet hver for seg hvor omfang og konsekvens vurderes.

Alternativ 1 – Bevaringsalternativet. Hovedterrengformen beholdes.

Alternativ 2 – Mellomalternativet. Deler av terrengformen beholdes.

Alternativ 3 - sterk terrengendring. Uttak av masser slik at det kan etableres en eller flere terrengflater.

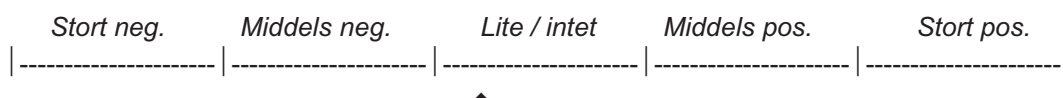
#### 3.3.2 Nærmiljø, delområde 1

##### *Alternativ 1.*

Delområde som helhet har lite nærmiljøverdier. Det er for det meste dominert av eksisterende næring. De boligområdene som ligger innen delområde i dag blir ikke berørt. Det ligger i dag eksisterende næringsområde mellom boligområdene og planlagt tiltak. De vil imidlertid kunne merke en økning i trafikk, men med ny kryssing fra Rv. 44 ved Brunnadalen til Fv. 505 ved Vagle vil dette avlaste trafikken forbi boligområdene betraktelig.

BMX-banen er plassert mellom næring, restmark og jordbruk. Selve bruken av BMX-banen vil ikke hemmes av tiltaket, men det vil komme forandring i omgivelsene som kan virke skjemmende. Med en sikring av gode gang og sykkelstier til anlegget vil forholdene ikke forverres. Ganddal stadion vil ikke berøres. Barnetråkkregistreringene er sentrert rundt BMX-banen og restbiotopen. BMX-banen blir ivaretatt, men restbiotopen forsvinner, dette vekter negativt i forhold til barnetråkk.

Tiltaket vurderes å ha et lite negativt omfang.



**Liten verdi for nærmiljø og lite negativt omfang gir liten negativ konsekvens (-).**

*Alternativ 2.*

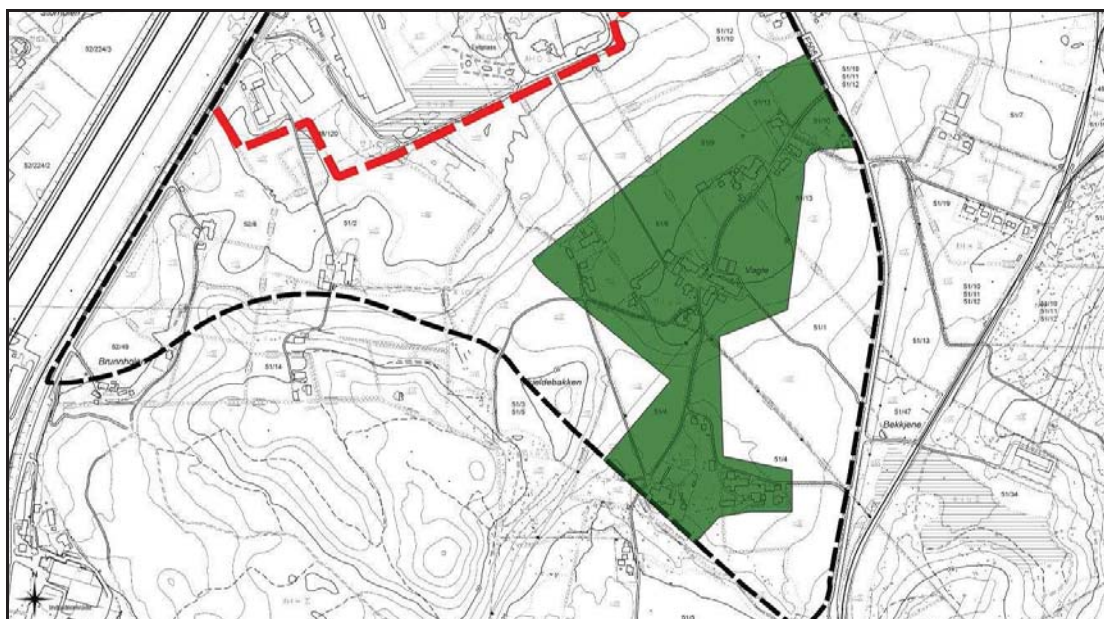
Samme som alternativ 1.

*Alternativ 3*

Samme som alternativ 1 og 2.

### 3.3.3 Nærmiljø, delområde 2

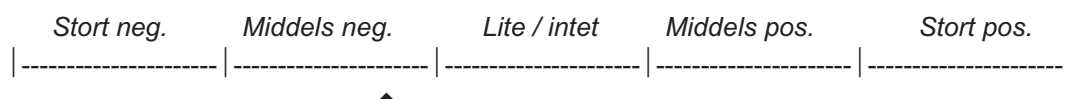
*Alternativ 1*



Figur 3.9. Grønn skravur viser områdene som skal bevares som i dag ved alternativ 1.

Selv om det forsvinner en del jordbruksareal så bevares store deler av nærmiljøet, to boliger forsvinner i vest (S1/2 og S2/8). Ferdselsåren til Vagleskogen opprettholdes som et landlig miljø. Rideaktivitet og hestehold vil kunne opprettholdes. Det vil allikevel bli en forandring i miljøet rundt disse aktivitetene.

Omfanget vurderes til middels negativt.



**Liten verdi og middels negativt omfang gir liten negativ konsekvens (-).**

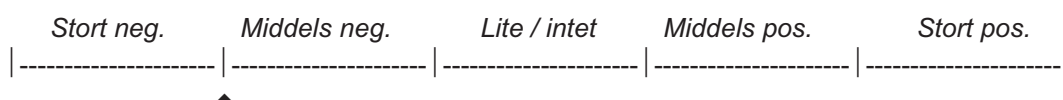
## Alternativ 2



Figur 3.10. Grønn skravur viser områdene som skal bevares som i dag ved alternativ 2.

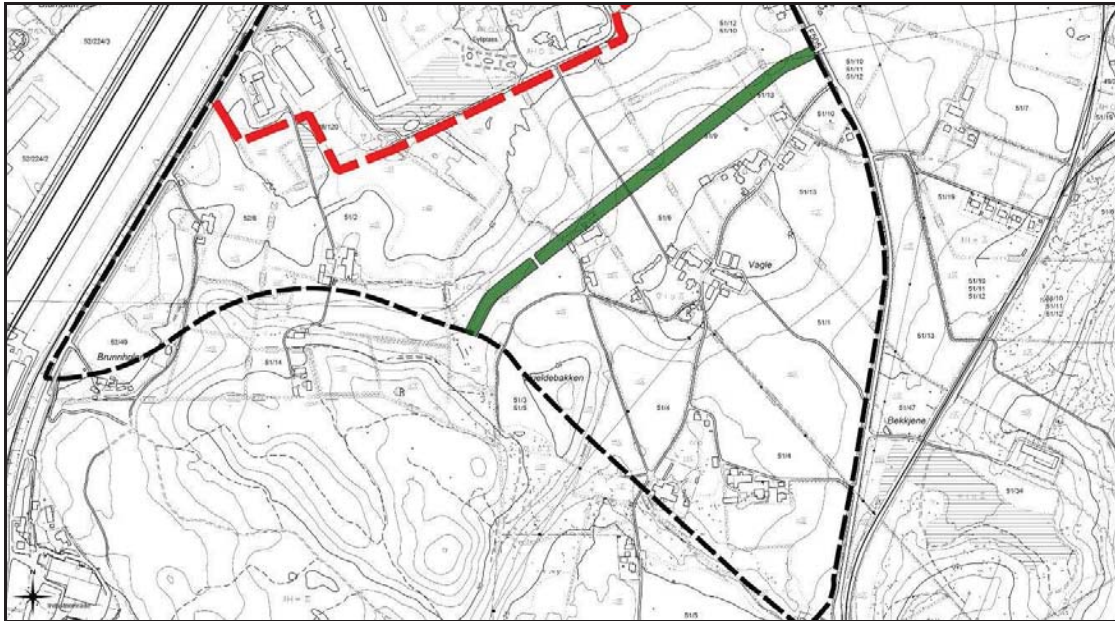
Mellomalternativet beslaglegger noen flere boliger enn alternativ 1. I tillegg til boligene som blir beslaglagt i alternativ 1 så vil ytterlige to gårdstun forsvinne sørøst i planområde. Den grønne traséen til Vagleskogen vil til en viss grad opprettholdes, men periodevis vil det kun være en tynn trasé mellom næringsområder. Hesteaktiviteten vil i mindre grad kunne opprettholdes. Det vil også bli redusert kvalitet på de gjenværende gårdstunene. Det kan være visuelt fint med et grønt område midt i næringsområde, men det antas å være til stor sjenanse for de gjenværende fastboende med næring så tett innpå fra alle kanter.

Omfanget vurderes til å være i øvre del av middels negativt.



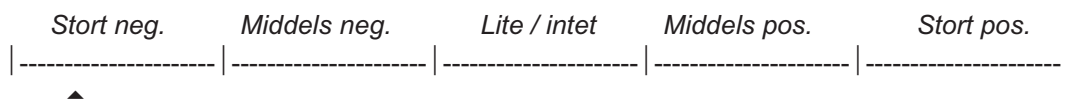
**Liten verdi og middels/stort negativt omfang gir middels negativ konsekvens (- -).**

### Alternativ 3



Figur 3.11 Grønn skravur viser områdene som skal bevarer som i dag ved alternativ 3.

Alternativ 3 vil beslaglegge alle boliger og gårdstun i delområde 2. En grønn trasé til Vagleskogen er sikret, men går ikke lengre gjennom et landlig miljø. Omfanget vurderes til stort negativt.



**Liten verdi og stort negativt omfang gir middels negativ konsekvens (--).**

#### 3.3.4 Friluftsområde Vagleskogen

##### Alternativ 1

På vestsiden av Vagleskogen ligger det i dag en tilrettelagt parkeringsplass for turområdet. Denne ligger nærmest i et næringsområde. Fra parkeringsplassen, etter en liten stigning, går turstien inn i tett barskog. Da har man ikke lengre utsyn til jernbanen, godsterminalen eller andre industrielementer. Vagleskogen er tett planteskog. Næringsområdet vil ikke være synlig fra selve turområdene. Turområdet heller også noe vekk fra industriområdet, noe som minimerer støy og visuelle støyeffekter. De fleste tilgrensende områder mot næringsområdet må man presse seg gjennom kratt for å få utsyn til planområdet.

Tiltaket vurderes til å få lite negativt til intet omfang.



**Middels verdi og lite negativt til intet omfang gir ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-).**

#### *Alternativ 2*

Det samme som alternativ 1

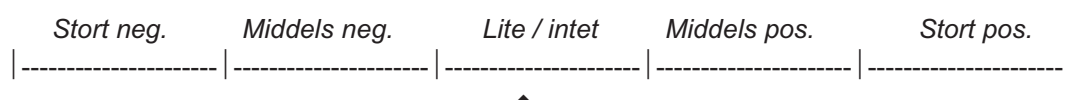
#### *Alternativ 3*

Det samme som alternativ 1 og 2.

### 3.3.5 *Friluftsområdet Bogafjell*

#### *Alternativ 1*

Som Vagleskogen blir ikke Bogafjell direkte berørt. Men innsyn til tiltaket blir mer fremtredende på Bogafjell. Ved de delene av turområdet på Bogafjell som ligger vestover så har man innsyn over hele planområdet. Planområdet består i dag av boligområder, eksisterende næring og landbruksområder. Man kan si at utsikten vil forandres, men at ingen endring i selve turområdet vil forekomme. 171 daa grøntområde (hovedsakelig fulldyrket jord) vil stå igjen som det gjør i dag. Det vil ikke bli noen terrengendring, men dette har mindre betydning for Bogafjell som turområde. Utsynsmessig så bevares noe av harmonien, men området vil fortsatt være dominert av næring.



**Middels verdi og lite til intet omfang gir ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-).**

#### *Alternativ 2*

Som alternativ 1, men med mindre grøntområder. Grøntområdene ved alternativ 2 er store nok til å vise igjen, men utsikten vestover vil fortsatt være dominert av næring.

### Alternativ 3

Som alternativ 1 og 2.. Ved alternativ 3 vil kun en liten korridor med grøntområde stå igjen. Selve terrengendringen vil ha liten betydning fra denne avstanden på et høyereliggende punkt.

## 4 SAMMENSTILLING

Her følger en sammenstilling av alle de behandlede temaene og vurderingene. Det blir også gjort en rangering av de forskjellige alternativene i delområdene/undertemaene. Dette er særdeles hensiktsmessig i de fleste tilfellene i denne rapporten, da metoden ikke gjengir i alle tilfellene nyansene i konsekvensvurderingene. Ofte får de forskjellige alternativene lik konsekvens, mens det ene alternativet kan være å foretrekke.

Tabell 8: Sammenstillingen viser vurdering av verdi, omfang, konsekvens og rangering for nærmiljø og friluftsliv, delområder og alternativer.

| Nærmiljø og friluftsliv | Verdi   | Omfang                 | Konsekvens                           | Rangering |
|-------------------------|---------|------------------------|--------------------------------------|-----------|
| Nærmiljø, delområde 1   |         |                        |                                      |           |
| Alternativ 1            | Middels | Lite negativt          | Liten negativ (-)                    | 1         |
| Alternativ 2            |         | Lite negativt          | Liten negativ (-)                    | 2         |
| Alternativ 3            |         | Lite negativt          | Liten negativ (-)                    | 3         |
| Nærmiljø, delområde 2   |         |                        |                                      |           |
| Alternativ 1            | Liten   | Middels negativt       | Liten negativ (-)                    | 1         |
| Alternativ 2            |         | Middels/stort negativt | Middels negativ (- -)                | 2         |
| Alternativ 3            |         | Stort negativt         | Middels negativ (- -)                | 3         |
| Vagleskogen             |         |                        |                                      |           |
| Alternativ 1            | Middels | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 1         |
| Alternativ 2            |         | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 2         |
| Alternativ 3            |         | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 3         |
| Bogafjell               |         |                        |                                      |           |
| Alternativ 1            | Middels | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 1         |
| Alternativ 2            |         | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 2         |
| Alternativ 3            |         | Lite negativt / intet  | Liten negativ til ubetydelig (- / 0) | 3         |

Tabell 9: En sammenfatning av alle konsekvensene (delområder og tema) for de forskjellige alternativene.

| Nærmiljø og friluftsliv | Konsekvens                    | Rangering |
|-------------------------|-------------------------------|-----------|
| Alternativ 1            | Liten negativ (-)             | 1         |
| Alternativ 2            | Liten/middels negativ (-/- -) | 2         |
| Alternativ 3            | Middels negativ (- -)         | 3         |

Tiltaket får liten negativ konsekvens for nærmiljø i delområde 1. Dette skyldes i hovedsak områdes karakter i dag. Området er preget av næringsvirksomhet. De

boligområdene som ligger i eller nær planområdet har i dag eksisterende næring tett på. Denne ligger som en buffer mellom boligene og planlagt næring. Alternativene skilles ikke på konsekvensen, men på rangeringen. Rangeringen er basert på hvor mye grøntareal som blir synlig eller tilgjengelig for nærmiljøet.

For nærmiljø i delområde 2 får alternativ 1 liten negativ konsekvens. Mange aktiviteter som i dag gir området verdi kan opprettholdes, men noen boligområder forsvinner.. Alternativ 2 bevarer noe areal, men restarealet blir mindre attraktivt med næring på alle kanter, dette alternativet får middels negativ konsekvens. Ved alternativ 3 blir alt areal beslaglagt. En grønn trasé til Vagleskogen blir opprettholdt. Konsekvensen er vurdert til middels negativt. Omfanget skiller alternativ 2 og 3, med henholdsvis middels/stort negativt omfang og stort negativt omfang. Derfor rangeres alternativ 2 foran alternativ 3.

Vagleskogen blir ikke direkte berørt. Indirekte kan man risikere noe støy, avhengig av næring som etablerer seg. Det er allerede planlagt en vei mellom Vagleskogen og næringsområdet, denne fungerer i praksis som en støybuffer mellom planområdet og skogen. Alternativene skiller ikke på konsekvensene, alle tre har fått liten negativ til ubetydelig konsekvens. Rangeringen er basert på hvor mye landbruksareal som blir bevart, her er det snakk om visuell forurensning fra skogen.

Bogafjell blir heller ikke direkte berørt. Bogafjell er et typisk utsiktspunkt, men som utsiktspunkt er fjernbildet dominert av landbruk og urbaniserte forhold. Bogafjell er med andre ord ikke et utsiktspunkt over uberørt natur. Som turområdet blir ikke Bogafjell berørt. Bogafjell er området hvor alternativenes utforming vil være mest fremtredende, men metoden fanger ikke opp denne nyansen. Alle alternativene har blitt vurdert til liten negativ/ubetydelig konsekvens men blitt rangert etter hvor mye landbruksareal som blir gjenværende i planområdet.

Rangeringen i tabell 9 skyldes i hovedsak nærmiljø, delområde 2 som får størst negative konsekvenser.

## KILDER

### 4.1 Nettbaserte kilder

Arealis: <http://www.ngu.no/kart/arealis/>

Markslagskart: <http://kart4.skogoglandskap.no/karttjenester/markslag/>

Miljøstatus: <http://www.miljostatus.no>

Naturbase: [http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3\\_viewer.asp](http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp)

Norges geologiske undersøkelse: <http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>

Temakart Rogaland: <http://www.temakart-rogaland.no>

### 4.2 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning (2004) *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder - Håndbok 25*.

Direktoratet for naturforvaltning (2010) *Landskapsanalyse - Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi*. Versjon februar 2010. Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren.

Områdeplan – Vagle næringsområde (2011). *Planprogram*. Dimensjon Rådgivning AS.

Statens Vegvesen (2006) *Konsekvensanalyser – Håndbok 140*.

Time kommune (2008) *Kommuneplanens arealdel*.

### 4.3 Muntlige kilder

Beathe Vagle Undheim - lokalkjent